УДК 81'373.232.1

СПЕЦИФІКА СЛОВ'ЯНСЬКИХ АВТОХТОННИХ ІМЕН В ОСНОВАХ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПРІЗВИЩ ПІВНІЧНОЇ ДОНЕЧЧИНИ

Булава Н.Ю.
Вінницький національний технічний університет

Досліджено регіональну специфіку українських прізвищ північної Донеччини, мотивованих слов'янськими автохтонними іменами, що уможливлює уточнення даних загальної системи прізвищевого антропонімікону України. Аналіз прізвищ, мотивованих слов'янським автохтонним субстратом, зумовив відповідну методику вивчення семантики антропооснов та виявлення специфіки регіональної антропонімії. Вивчено особливості іменного словника в основах прізвищ досліджуваної території, що дозволило з'ясувати не лише репертуар та походження певних імен, але встановити історичну динаміку популярності іменних варіантів у прізвищетворенні. Уточнено кількісні дані щодо збереженого слов'янського автохтонного іменника, відображеного в досліджуваному антропоніміконі. Ономастичне вивчення твірних основ прізвищ уможливило з'ясування словотвірної специфіки слов'янських автохтонних імен, оскільки в антропоосновах зафіксовано не лише активні, а й давні словотворчі елементи.
Ключові слова: прізвище, антропооснова, північна Донеччина, слов'янське автохтоне ім'я.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими та практичними завданнями. У численному словнику українських прізвищ особливе місце посідають відіменні прізвища. Аналіз цих прізвищ засвідчив наявність цінної для дослідження лексики – слов'янських автохтонних імен. Вивчення прізвищевого антропонімікону не може бути здійсненим, доки дослідник не ознайомиться з іменником відповідного регіону. Імена були предметом дослідження багатьох мовознавців (М.О. Демчук, Р.Й. Керста, Л.В. Кракалія, І.І. Ковалик, Л.Р. Осташ, Р.І. Осташ, М.І. Сенів, П.П. Чучка, Г.Ф. Шило та ін.), проте, як відзначає П.П. Чучка, не з'ясовано сучасний репертуар офіційних імен українців, а в деяких моментах він не зовсім унормований. Спільна для всієї України система імен має на окремих територіях свою специфіку. Через історичні, політичні та географічні фактори певні особливості імен спостерігаються, зокрема, на західноукраїнських землях. До складу імен, які функціонували серед корінного населення, особливо на межі з іншими етнічними регіонами Закарпаття, увійшли угорські, чеські, польські, румунські, німецькі та інші варіанти. У вживанні загальнонаціональних імен на території різних діалектів відображаються відповідні місцеві фонетичні та морфологічні риси. Розширення іменника та подальша його нормалізація, зауважує П.П. Чучка, могли б відбуватися набагато успішніше, якби пропаганда нових варіантів спиралася на глибші знання про вживання імен [14, с. 21].

Актуальність дослідження антропонімікону північної Донеччини зумовлено необхідністю детально проаналізувати своєрідність іменника, відбитого в прізвищевих феноменах цього регіону. Прізвища зазначеного регіону не були предметом спеціального ономастичного вивчення, тому ці антропооснови необхідно дослідити з погляду збереження у їх складі рідковживаних варіантів, а також із погляду відповідної словотвірної специфіки, оскільки у твірних основах наявні не лише активні, а й давні словотворчі елементи. Результати нашого дослідження виявляють регіональну специфіку цієї території й доповнюють загальну картину антропонімікону східної України. Необхідність усебічного й комплексного аналізу прізвищ цього географічного регіону зумовлює актуальність обраної теми.

Об'єктом нашого дослідження є сучасні українські прізвища північної Донеччини. **Предметом** дослідження послугували лексико-семантичні та словотвірно-структурні особливості слов'янських автохтонних імен, збережених у прізвищевому антропоніміконі зазначеного регіону. **Метою** статті є аналіз слов'янських автохтонних імен, збережених в антропоосновах територіально локалізованих (північні райони Донеччини) сучасних українських прізвищ. Поставлена мета передбачає вирішення таких **завдань**: здійснити кількісний аналіз прізвищ; виявити фонетико-морфологічні варіанти, відбиті в антропоосновах; виокремити найчастотніші імена, збережені в основах прізвищ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивчення імен дає важливу інформацію про історію народу, його психологію, духовну культуру, а передусім – про історію його мови. Тому власні особові імена – це не просто один з антропонімних класів слів, а клас, який є важливою базою для творення інших онімів та одним з основних джерел для їх розуміння та тлумачення [10, с. 267].

Прізвища, мотивовані чоловічими та жіночими іменами, у всіх східнослов'янських мовах становлять, порівняно з прізвищами топонімного й апелятивного походження, значну групу. Ступінь активності цих прізвищ у різних етнографічних регіонах України неоднаковий, їх кількісний відсоток коливається від 10% до 70%. Так, на Закарпатті відіменні прізвища становлять значний відсоток від загальної кількості – 23% [10, с. 268]. Проте точніші дані за цією територією надано П.П. Чучкою, який комплексно дослідив усю антропонімію Закарпаття. Учений зауважив, що зафіксовано 40% прізвищ, в основі яких відображено імена [12, с. 25]. Після детального аналізу прізвищ північно-правобережного Степу Т.В. Марталога визначила, що відіменні прізвища становлять 10% [5, с. 166]. Аналіз прізвищ Опілля також засвідчив високий відсоток прізвищ, мотивованих антропонімами (28%) [8, с. 82]. Дослідження прізвищ північної Тернопільщини виявило, що значну роль у їх творенні виконували імена – християнські й давньослов'янські [16, с. 12]. 45% відіменних прізвищ виокремила С.Є. Панцьо в антропонімії

© Булава Н.Ю., 2016

Лемківщини [7, с. 234]. Вивчення основ прізвищ мешканців міста Дніпропетровська показало, що 67,5% відантропонімічних прізвищ утворено від гіпокористичних, квалітативних та інших форм особового імені [4, с. 10]. В.Д. Познанська відзначила, що у південно-східній Україні відіменні прізвища є найбільш поширеними (3475 прізвищ, тобто 34,8%) [9, с. 18].

На території північної Донеччини сучасні українські прізвища, мотивовані особовими іменами, становлять помітну групу. Їх зафіксовано 3223, тобто 32% від загальної кількості всього антропонімічного матеріалу (10000 прізвищ). Для творення відіменних прізвищ послугувало понад 400 імен, що за походженням могли бути автохтонними слов'янськими або християнськими. Основна маса сучасних українських антропонімів, на думку П.П. Чучки, не наділена ознаками, за якими їх однозначно можна уналежнювати до християнських чи язичницьких, або ж і до таких, що акумулюють певну інформацію про язичницький період історії наших предків [13, с. 179]. Основним критерієм розрізнення цих двох типів імен може бути перевірка за словниками, що містять вказівку на походження іменних варіантів. Проте не всі імена послугували базою для творення антропооснов. Переважно це були їхні популярні варіанти або такі, що мали значну кількість похідних утворень у період становлення прізвищ.

Отже, відіменні прізвища є численними у різних етнографічних регіонах України, так само вони становлять помітну групу на території північної Донеччини. В антропоніміконі досліджуваного регіону зафіксовано в прізвищевих основах імена слов'янського походження (64) *(Гоиславъ, Гостомислъ, Любомиръ, Скоромиръ, Собеславъ, Станиславъ)*, проте коефіцієнт використання їх у структурі антропонімів різний.

Основним ономастичним джерелом, на підставі якого можна досліджувати залишки слов'янського язичництва, є сучасні й давніші прізвища [15, с. 181]. Сучасні українські прізвища північної Донеччини продовжують зберігати і сьогодні у своїх основах язичницькі особові імена: «Власні особові імена – це найчисельніший клас засвідченої писемними пам'ятками давньоруської антропонімної системи XI–XIII ст., клас, розмаїтий словотворчими засобами, клас, що містить щедру інформацію як про життя давньоруського суспільства взагалі, так і про його мову зокрема» [15, с. 133].

Наявність антропооснов, у яких відображено особові імена споконвічно слов'янського походження, що широко функціонували в побуті українців до XVIII ст., пояснюється насамперед стійкістю традицій у їх вживанні [2, с. 3].

Термін *автохтонне особове власне ім'я* впроваджений у науковий обіг відомим українським мовознавцем М.Л. Худашем. Такі імена детально проаналізовані в ономастичній літературі. Корисний матеріал для дослідження слов'янських автохтонних імен наведено у монографічних працях, присвячених вивченню українських прізвищевих назв XIV–XIX ст., зокрема в кандидатських дисертаціях Р.Й. Керсти, О.Д. Неділько, М.І. Сенів, І.Д. Сухомлина, І.Д. Фаріон тощо. Цікаві спостереження про слов'янські автохтонні імена містить монографія «З історії української антропонімії» М.Л. Худаша. Більш ґрунтовно та всебічно здійснила аналіз слов'янських автохтонних імен в українській антропонімії вітчизняна дослідниця М.О. Демчук. Згідно з її позицією, термін *автохтонне слов'янське ім'я* тлумачимо як «ім'я праслов'янського походження або утворене пізніше, вже в антропонімії того чи іншого конкретного слов'янського народу, на споконвічно слов'янському мовному ґрунті» [2, с. 13]. Дослідниця стверджує, що ці імена мали загальнослов'янське поширення, їх джерельною основою були лексичні фонди рідної мови й надавалися вони дітям у традиційній народно-побутовій обстановці на відміну від церковно-християнських імен [2, с. 12].

Праслов'янська спадщина в сучасних слов'янських антропонімійних системах досить виразна, якщо йдеться про давні слов'янські особові імена-композити на зразок *Володимир, Доброгост, Мстислав, Ярослав.* На спільнослов'янське походження цих антропонімів указує характерна композитна структура з типовими давньослов'янськими композитними основами, а також їх загальнослов'янське поширення [2, с. 50].

Проте праслов'янська антропонімія в сучасних слов'янських мовах – це не лише повні *(Богданъ, Богуславъ, Ростиславъ)*, а й здеформовані особові власні імена-композити *(Борко, Гойко, Стоюшко, Томілович)*. У першу чергу, це стосується імен відкомпозитного походження, наявність яких у всіх слов'янських мовах дає підставу вважати їх праслов'янською спадщиною, що сягає праслов'янської епохи [2, с. 50].

Визначена ще в праіндоєвропейський період тенденція до скорочення імен-композитів і творення відкомпозитних дериватів так чи інакше позначилася на історичній динаміці цих двох різновидів слов'янських імен, яка виявилася в поступовому звуженні сфери вживання імен-композитів і розширенні сфери вживання імен відкомпозитного походження. Так, якщо імена-композити ще в давньоруський період втрачали свою продуктивність через свою довготу, а з розпадом давньоруської єдності на українському мовному ґрунті в кінці XV ст. були рідкісно вживаними, то цього вже не можна сказати про похідні від них деривати – відкомпозитні слов'янські автохтонні імена [2, с. 51].

За даними М.О. Демчук, асортимент слов'янських автохтонних імен у XIV–XVII ст. на Україні був багатшим, ніж його засвідчують письмові пам'ятки. І все ж незаперечним є факт, що цей вид антропонімів поступово занепадав й ставав пережитком [2, с. 49]. Основною причиною масового видалення з офіційного вжитку кількох тисяч слов'янських автохтонних імен і запровадження на їх місце кількох сотень імен візантійсько-християнського календаря є прагнення православної церкви посилити свій вплив на Русі [15, с. 177].

Аналіз сучасних українських прізвищ північної Донеччини виявив, що в антропоосновах небагато збережено язичницьких елементів. Зафіксовано 433 прізвища (4,3%) (*Берило* (6), *Берко* (4), *Блажко* (4), *Богун* (68), *Бойко* (313), *Бойченко* (30), *Будко* (3), *Буткевич* (2), *Ведь* (24), *Войко* (1), *Галан* (4), *Гуц* (10), *Путято* (1), *Собко* (7), *Соб-*

чук (10), *Ярош* (9), *Ярчук* (5), мотивованих іменами слов'янської етимології. Для дослідження цієї групи прізвищ ми користуємося наступною методикою аналізу семантики антропооснов:

1. Здійснюємо кількісних аналіз прізвищ, в основах яких наявні слов'янські автохтонні імена.

2. Виокремлюємо найбільш частотні прізвища, мотивовані слов'янськими автохтонними іменами, та витлумачуємо їх, посилаючись на словники чи інші наукові джерела.

3. Розкриваємо семантику імен слов'янського походження, відображених в антропоосновах.

Пояснюючи семантику слов'янських автохтонних імен, слід звернути увагу, що за структурою ці імена сягають індоєвропейської антропонімної системи, у зв'язку з чим вважаються найбільш архаїчною антропонімною категорією. У праслов'янський період антропоніми цього типу виражали цілу думку-речення, яка містила відповідне побажання дитині. Тому деякі дослідники відзначають, що семантика багатьох із них була непрозорою вже в епоху виникнення писемності у слов'ян [2, с. 46].

Н.Й. Касинець, здійснивши дослідження давньоруських антропооснов з позицій семасіології, виокремила 44 лексико-семантичних групи слов'янських апелятивів, що характеризуються підвищеним коефіцієнтом антропонімізації. Семантика більшості автохтонних слов'янських імен орієнтована на людину, а саме на індивіда (Гостята, Доброгостъ, Людогостъ); на внутрішні риси, почуття людини (Жидило, Жидиславъ, Милославъ); на зовнішні ознаки людини (Беловолодъ, Володимиръ, Малъ, Серославъ); на вік, родинні стосунки (Домажиръ, Жизномиръ, Станиславъ); на розум, світогляд (Богуславъ, Добромыслъ, Судимиръ); на діяльність людини (Будимиръ, Воиславъ, Казимиръ) [3, с. 208].

Слов'янські автохтонні імена послугували основою для виникнення наступних прізвищ: *Берило* (6) > Бериславъ [6, с. 23], де значення цього імені пов'язане з побажанням дитині здобути в майбутньому славу [3, с. 212]; *Бойчик* (2) > Боиславъ [6, с. 23], значення цього імені пов'язане із забобонним бажанням давніх слов'ян здобути славу в бою, бути відважним, хоробрим воїном [11, с. 70]; *Гойко* (1) > Гоимиръ [6, с. 23], значення цього імені орієнтоване на побажання жити в мирі й достатку [2, с. 47]; *Ладиченко* (1) > Ладиславъ [6, с. 24], значення цього імені розкриває побажання дитині в майбутньому бути милою, любою [3, с. 209]; *Людкевич* (1) > Людомиръ [6, 24], значення цього імені пов'язане з побажання дитині жити в мирі з людьми [3, с. 210]; *Миркевич* > *Мирославъ* [6, с. 24], значення цього імені передає побажання мирно співіснувати з людьми [2, с. 47]; *Радко* (4) > Радиславъ [6, с. 24], значення цього імені розкриває побажання бути радісним [3, с. 209]; *Собко* (6), *Собчук* (4) > Собиславъ [6, с. 25], значення цього імені орієнтоване на побажання прославитися [2, с. 47]; *Стан* (1), *Станкевич* (1), *Стасюк* (2), *Стаценко* (4) > Станиславъ [6, 25], значення цього імені передає побажання новонародженому здобути славу [2, с. 47]; *Сулима* (7) > Сулимиръ [6, с. 25], значення цього імені пов'язане з побажанням новонародженому жити в мирі та злагоді [3, с. 209] та ін.

Надзвичайно розгалужену систему варіантів мали імена БѢЛОСЛАВЪ чи БѢЛИЗАРЪ [2, с. 160], від яких зафіксовано 19 прізвищ: *Белай* (4), *Белан* (7), *Белах* (3), *Белаш* (4), *Белевич* (3), *Беленко* (16), *Белик* (44), *Беличенко* (2), *Бєлай* (1), *Бєлік* (1), *Билаш* (4), *Білай* (1), *Білан* (9), *Білаш* (4), *Біленко* (29), *Білик* (34), *Білко* (1), *Білоненко* (1), *Біляй* (6), проте основи цих прізвищ можуть також мотивуватися прикметником білий. Значення цього імені пов'язане з певною зовнішньою ознакою людини за кольором волосся, шкіри тощо [3, с. 210; 2, с. 105].

Незначну активність у творенні прізвищ виявили імена *Гос* (1) (< Гостиславъ) [2, с. 88], де значення цього імені орієнтоване на побажання бути гостинним [3, с. 210]; *Русько* (2) (< Русмиръ) [2, с. 60], де значення цього імені пов'язане з етнічною ознакою [3, с. 210]; *Скорик* (53) (< Скоромиръ) [2, с. 60], де значення цього імені орієнтоване на побажання бути спритним, швидким [3, с. 210].

На території північної Донеччини найбільш поширеним прізвищем, мотивованим відкомпозитним слов'янським автохтонним іменем, є *Бойко*, зафіксоване у 39 населених пунктах (носіями якого є 320 осіб). Антропонім *Бойко* був поширений в Україні, точніше серед українського населення Молдавського князівства у XV ст., про це свідчить топонім Бойковци, відомий з грамот від 1489 року. У пам'ятках XVII–XVIII ст. особова назва Бойко і похідні від неї зустрічаються вже досить часто, причому засвідчені в різних місцевостях України, в тому числі й на Бойківщині [11, с. 67].

Різні підходи до висвітлення походження популярної в давній слов'янській антропоніміці особової назви *Бойко* зумовлені фактом співзвучності кореня з апелятивом «бой» – «бій, битва, бійка», українським етнонімом «бойки», а також апелятивом «боятись», залишаючи поза увагою антропонімійний фон цієї назви [11, с. 67].

Поширення антропоніма *Бойко*, похідних від нього та інших антропонімійних утворень з елементом -бой- у різних слов'янських народів від глибокої давнини дає підставу припустити, що ці особові назви становлять спільнослов'янську антропонімійну спадщину ще праслов'янського походження [11, с. 66].

Якщо суфікс -к-о в давньослов'янських чоловічих власних іменах виконував словотворчу функцію (творення демінутивів), то можна стверджувати, що особова назва Бойко – це первісно демінутивна форма слов'янського власного імені Бой [1, с. 215]. Тому, зауважує М.Л. Худаш, Бой – це не безпосереднє утворення від апелятивного кореня -bojь-, а від складового члена -бой- відповідних власних імен-композитів, у яких він мав значення якогось забобонно-містичного побажання [11, с. 70].

Найпоширенішою в давніх слов'янських писемних пам'ятках є лексема Боиславъ – ім'я одного із сербських вождів X ст. Відоме це ім'я і з чесько-моравських писемних пам'яток XIII ст. У ньому, на думку М.Л. Худаша, криється забобонне побажання давніх слов'ян здобути славу в бою, бути відважним, хоробрим воїном [11, с. 70]. Очевидно, надзвичайна популярність імені БОИСЛАВЪ на період становлення прізвищ спричинила високу частотність антропоніма *Бойко*.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідження антропонімікону північної Донеччини засвідчило, що основи прізвищ, моти-

вовані іменами слов'янської етимології, збережені в незначній кількості (433 прізвища, тобто 4,3%). Проте цей тип імен відіграв важливу роль у формуванні української національної антропонімної системи. Зокрема після запровадження християнства вони могли переходити до розряду імен прізвиськ, прізвиськ і згодом, під час формування класу прізвищ, послугували основами для сучасних українських антропооснов. Частина цих імен функціонує й зараз як власні особові імена (Володимир, Всеволод, Любомир та ін.). Разом із тим деякі слов'янські автохтонні імена виходили з ужитку.

Таким чином, вивчення прізвищ дає змогу детально дослідити слов'янські автохтонні іменами минулого й сучасного, сприяючи подальшому аналізу семантики антропооснов, що, у свою чергу, уможливить більш глибоке розуміння й усвідомлення прізвищевого субстрату національної антропонімної системи.

Список літератури:

1. Горпинич В. О. Конотативні власні імена як джерело вивчення історичної морфеміки української мови / В. О. Горпинич // Питання історичної ономастики України. – К.: Наук. думка, 1997. – С. 214-225.
2. Демчук М. О. Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV–XVII ст. / М. О. Демчук. – К.: Наук. думка, 1988. – 170 с.
3. Касинець Н. Й. Давньоруські антропооснови з точки зору семасіології / Н. Й. Касинець // Питання історичної ономастики України. – К.: Наук. думка, 1997. – С. 207-213.
4. Лебеденко С. А. Лексические (апеллятивные) основы и словообразовательные типы антропонимов г. Днепропетровска: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.01 / Днепропетр. гос. ун-т. / С. А. Лебеденко. – Днепропетровск, 1985. – 23 с.
5. Марталога Т. В. Антропонімія північного Степу України: дисертація... канд. філол. наук: 10.02.01 / Дніпропетр. держав. ун-т. / Т. В. Марталога. – Дніпропетровськ, 1997. – 186 с.
6. Осташ Л. Р. Слов'янські автохтонні власні особові імена-композити в чеських та українських прізвищах / Л. Р. Осташ // Мовознавство. – 2002. – № 2 – 3. – С. 22-38.
7. Панцьо С. Є. Прізвища Лемківщини у період їх становлення // Питання історичної ономастики України / С. Є. Панцьо. – К.: Наук. думка, 1994. – С. 232-238.
8. Панчук Г. Д. Антропонімія Опілля: дис. ... канд.. філол. наук: 10.02.02 Терноп. держ. пед. ун-т / Г. Д. Панчук. – Тернопіль, 1999. – 155 с.
9. Познанская В. Д. Антропонимия юго-восточной Украины: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.02 / Харьков. гос. ун-т им. А. М. Горького / В. Д. Познанская. – Харьков, 1983. – 20 с.
10. Ніколаєнко З. Г. Прізвища, утворені від власних особових імен / З. Г. Ніколаєнко // Територіальні діалекти і власні назви. – К.: Наук. думка, 1965. – С. 268-273.
11. Худаш М. Л. Антропонім Бойко і питання його генезису / М. Л. Худаш // Мовознавство. – 1978. – № 1. – С. 66-73.
12. Чучка П. П. Антропонимия Закарпатья: автореф. дисс. ... д-ра филол. наук:10661 / Киев. гос. ун-т / П. П. Чучка. – К., 1970. – 42 с.
13. Чучка П. П. Антропонимия Закарпатья: дисс. ... д-ра филол. наук: 10661 / Киев. гос. ун т / П. П. Чучка. – К., 1969. – 978 с.
14. Чучка П. П. Антропонімія Закарпаття (Вступ та імена): Конспект лекцій / П. П. Чучка. – Ужгород, 1970. – 103 с.
15. Чучка П. П. Давньоруська особові імена і сучасні прізвища українців / П.П. Чучка // Давньоруська ономастична спадщина в східнослов'янських мовах. – К.: Наук. думка, 1986. – С. 133-139.
16. Шеремета С. В. Антропонімія північної Тернопільщини: 10.02.01 / Прикарпат. ун-т: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Прикарпат. ун-т ім. Василя Стефаника / С. В. Шеремета. – Івано-Франківськ, 2002. – 20 с.

Булава Н.Ю.
Винницкий национальный технический университет

СПЕЦИФИКА СЛАВЯНСКИХ АВТОХТОННЫХ ИМЕН В ОСНОВАХ СОВРЕМЕННЫХ УКРАИНСКИХ ФАМИЛИЙ СЕВЕРНЫХ РАЙОНОВ ДОНЕЦКОЙ ОБЛАСТИ

Аннотация
Исследована региональная специфика украинских фамилий северных районов Донецкой области, мотивированных славянскими автохтонными именами, что уточнит данные общей системы фамильного антропонимикона Украины. Анализ фамилий, мотивированных славянским автохтонным субстратом, обусловил соответствующую методику изучения семантики антропооснов и выявление специфики региональной антропонимии. Изучены особенности именного словаря в основах фамилий исследуемой территории, что позволило выяснить не только репертуар и происхождение определенных имен, но и установить историческую динамику популярности именных вариантов в образовании фамилий. Уточнены количественные данные о сохранившихся славянских автохтонных именах в основах фамилий исследуемого региона. Ономастическое изучение основ фамилий позволило установить словообразовательную специфику славянских автохтонных имен, поскольку в антропоосновах зафиксированы не только активные, но и давние словообразовательные элементы.
Ключевые слова: фамилия, антропооснова, северные районы Донецкой области, славянское автохтонное имя.

Bulava N.Yu.
Vinnytsia National Technical University

SPECIFICITY OF SLAVONIC AUTOCHTHONIC NAMES IN STEMS MODERN UKRAINIAN SURNAMES OF NORTHERN PARTS OF DONETSK REGION

Summary
The regional specificity of Ukrainian surnames of northern Donetsk part formed from Slavonic autochthonic names was investigated, that will clarify data of the common system of Ukrainian surnames. The analysis of these surnames caused an appropriate methodology for the study of semantics of anthropostems and identify the specificity of the regional surname dictionary. The features of the names in the anthropostems of the researched area were studied, that allows to find out not only repertoire and derivation of certain names, but also to determine a historical dynamics of surname formation. The quantitative data of the surnames formed from Slavonic autochthonic names were concretized. The onomastic study of surnames allows to establish a word-forming specificity of the Slavonic autochthonic names, because in the anthropostems were fixed not only active, but also old word-forming elements.
Keywords: surname, anthropostem, northern parts of the Donetsk region, the Slavonic autochthonic name.